

**INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK
OVERLEG**

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de bewindspersonen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 14 september 2017 inzake de pilot beleidsevaluaties VWS (bijlage taakopdrachten) (Kamerstuk 31 865, nr. 99).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

Adjunct-griffier van de commissie,
Krijger

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake de pilot beleidsevaluaties VWS en de bijlagen met de taakopdrachten voor 2018. Genoemde leden vinden beleidsevaluaties van cruciaal belang om te bepalen of het belastinggeld goed (efficiënt, doelmatig en doeltreffend) wordt ingezet om de afgesproken beleidsdoelen te halen. Deze leden hebben nog wel een aantal vragen en opmerkingen.

Eerder is afgesproken dat bij elke beleidsdoorlichting wordt gekeken naar een besparings-variant van 20 procent en wat daarvan de gevolgen zijn. Hoe wordt met deze afspraak omgegaan? Hoe is deze afspraak meegenomen bij de verschillende taakopdrachten? De leden van de VVD-fractie hechten zeer aan het blijven nakomen van deze afspraak, ook in de pilot beleidsevaluaties VWS.

De afspraak is verder dat elk beleidsartikel iedere vier tot uiterlijk zeven jaar wordt door-gelicht. Er is een meerjarenprogramma gemaakt voor 2018 – 2022. Deze leden informeren welke gevolgen dit heeft voor de verschillende beleidsartikelen, dat wil zeggen welke worden nu niet iedere vier tot uiterlijk zeven jaar geëvalueerd? Enkele taakopdrachten (de evaluaties Sport en bewegen in de buurt (3c) en *Value based health care* (12)) zijn nog niet gereed en volgen later. Deze leden informeren wanneer deze evaluaties beschikbaar komen. Deze leden vragen voorts waarom de meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen uit de begroting vervangen wordt door de pilot. Is de pilot niet bedoeld om te leren van nieuwe methoden en blijven de bestaande beleidsdoorlichtingen dan niet gewoon nodig?

Preventie

Bij preventie wordt ingezet op ex durante en ex post onderzoek, maar is niet juist bij preventie behoefte aan ex ante onderzoek, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Ligt hierin niet juist een toegevoegde waarde om onder andere doelen, beoogde effecten en te behalen prestaties vooraf duidelijk te stellen, vooral ook gezien het uitgangspunt dat maatregelen bewezen effectief moeten zijn?

Evaluatie Aanpak overgewicht jeugd (3b)

Voor wat betreft doeltreffendheid wordt vooral gekeken naar de *output* zijnde een passende ondersteuning aan gemeenten om te komen tot een lokaal en integraal beleid voor de aanpak van overgewicht en obesitas bij de jeugd. De leden van de VVD-fractie vragen de Staatssecretaris hoe en waar geëvalueerd wordt op de inhoudelijke resultaten van dat beleid. Is op landelijk niveau naast een procesevaluatie (ondersteuningsstructuur) niet juist een inhoudelijke evaluatie wenselijk, zeker gezien de conclusies uit het eerdere interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) Gezonde leefstijl, waarin geconcludeerd wordt dat nog weinig bewijs bestaat voor de effectiviteit van het beleid op het overgewicht van de jeugd?

De verantwoordelijkheid voor een gezond gewicht en een gezonde leefstijl ligt primair bij burgers (ouders) en gemeenten. Kan de Staatssecretaris uiteenzetten hoe wordt zorggedragen voor een inhoudelijke evaluatie, met een duidelijke analyse ten behoeve van eventuele toekomstige beleidsvoornemens die in het Nationaal Preventieakkoord terechtkomen? Wordt hier langs een andere lijn landelijk onderzoek naar verricht of worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt met lokale rekenkamers, zo vragen deze leden.

Evaluatie Gezond, veilig en kansrijk opgroeien (3d)

Bij stap een wordt bij internationaal vergelijkend onderzoek gekeken naar de uitgangssituatie van jongeren, zodat vergelijkingen mogelijk zijn. Bovengenoemde leden informeren of ook internationaal vergelijkend onderzoek wordt gedaan naar het beleid dat in het desbetreffende land wordt gevoerd, zodat de internationale vergelijking een diepere laag krijgt en daarmee een grotere meerwaarde?

Curatieve zorg

Evaluatie Geneesmiddelenvisie (9)

De afgelopen tijd is volop gediscussieerd over dure, innovatieve geneesmiddelen. De planning van het afronden van het rapport is eind 2018. De leden van de VVD-fractie zouden het wenselijk vinden de evaluatie te versnellen en zij vragen de Minister voor Medische Zorg welke mogelijkheden er zijn om bijvoorbeeld het eindrapport al medio 2018 te kunnen presenteren. Waarom wordt de nadruk gelegd op de intramurale dure geneesmiddelen en wat zijn daarvan de gevolgen?

Evaluatie Zvw-pgb wijkverpleging (10)

De leden van de VVD-fractie vragen de Minister voor Medische Zorg in hoeverre de aspecten frauderisico en/of fraudegevoeligheid worden meegenomen in de evaluatie. Begrijpen deze leden het nu goed dat de reeds toegezegde evaluatie over de werking van de wet (in deze de wettelijke verankering van het Persoonsgebonden Budget (PGB) in de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de evaluatie als bedoeld in deze taakopdracht in elkaar worden geschoven? Als dat het geval is, waarom is die al toegezegde evaluatie dan onderdeel van de pilot? Deze leden vragen of het dan niet logischer is een ander onderwerp te nemen waarvoor de onderzoeksopzet nog gemaakt kan worden.

De evaluatie heeft alleen betrekking op de doeltreffendheid van het Zvw-pgb in 2017. Deze leden vragen de Minister waarom gekozen is maar naar één jaar te kijken. Is het mogelijk ook 2018 te betrekken bij de evaluatie? Zou dat eventueel op basis van voorlopige cijfers kunnen?

Langdurige zorg

Evaluatie Langer zelfstandig thuiswonende ouderen (14)

De leden van de VVD-fractie vragen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hoe de te onderzoeken «lokale verschillen» moeten worden geduid. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een gemeentelijke verantwoordelijkheid, waardoor in de uitvoering bewust en per definitie verschillen zullen optreden. Hoe verhoudt een oordeel over lokale verschillen zich tot die gemeentelijke verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid?

Deze leden informeren of het *Go-/No go* besluit dat medio 2018 genomen wordt, betekent dat het hele onderzoek als bedoeld onder taakopdracht 14 kan komen te vervallen. Zo ja, wat betekent dat dan voor de pilot?

Evaluatie Experimenten persoonsvolgende zorg (15)

De onderzoeksvraag voor het monitoren en evalueren van de effecten van de persoonsvolgende inkoop richt zich op de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorgvraag en het zorgaanbod in de beide experimentregio's. De leden van de VVD-fractie vragen waarom in deze vraagstelling helemaal geen aandacht lijkt te zijn voor de mate waarin

deze experimenten er in slagen de zorg meer op de wensen en behoeften van de cliënt af te stemmen. Kan dat element nog aan het onderzoek worden toegevoegd?

Klopt het dat het lopende onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) naar het experiment (in gevolge artikel 7 van de Wet langdurige zorg (Wlz) in deze pilot wordt geschoven? Deze leden informeren of dit voldoende ruimte geeft om het onderzoek naar de effecten van deze experimenten te onderzoeken conform de doelen die de pilot Lerend evalueren heeft.

VWS breed en interdepartementaal

Evaluatie Subsidies (19)

De leden van de VVD-fractie vragen in hoeverre in de beleidsevaluatie ook de doelmatigheid van de subsidies wordt meegenomen. Deze leden vinden het belangrijk om de administratieve lasten voor de aanvragers van subsidies te beperken en proportioneel te laten zijn en informeren hoe dit wordt meegenomen in de evaluatie.

Evaluatie Pilot Lerend evalueren (20)

De leden van de VVD-fractie vragen in hoeverre gekeken wordt of de betrokkenheid van de Tweede Kamer door de nieuwe werkwijze groter is geworden. Deze leden informeren tevens of ook gekeken is naar de waarde van de onderzoeken voor de Tweede Kamer. In de nulmeting wordt gekeken naar de betekenis die de beleidsdoorlichtingen hebben (gehad) op de werkwijze van beleidsambtenaren. Bezien wordt wat zij eraan hebben gehad en of het iets heeft veranderd aan hun werkwijze. Valt hieronder ook de vraag of de doorlichtingen hebben geleid tot wijzigingen, bijstelling of aanpassing van beleid, zo informeren deze leden. Zo nee, kan dat ook worden meegenomen?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het voornemen om de komende vijf jaar te gaan werken met een thematische planning van evaluaties in plaats van met de beleidsdoorlichtingen per begrotingsartikel. Genoemde leden staan welwillend tegenover dit idee, maar hebben nog wel een aantal vragen.

De eerste vraag is op welke wijze de weging wordt gemaakt wat men thematisch wil gaan evalueren. Deze leden informeren of de weging wordt gebaseerd op hoeveel mensen bereikt worden c.q. afhankelijk zijn binnen een thema, of dat dit wordt gebaseerd op de hoeveelheid geld die gemoeid is met het thema. Of wordt dit gebaseerd op de actuele discussies of maatschappelijke onrust over het thema? Deze leden zouden graag meer zicht willen krijgen op het afwegingskader.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat evalueren op doeltreffendheid beter lukt dan op doelmatigheid. De thematische aanpak zou meer moeten kunnen zeggen over doelmatigheid dan mogelijk was bij de evaluatie op grond van de beleidsdoorlichting per begrotingsartikel. Zouden de bewindspersonen kunnen aangeven waarom gedacht wordt dat met de thematische evaluatie beter de doelmatigheidsvraag beantwoord kan worden. Ook zou de thematische aanpak het ministerie beter in staat stellen om vernieuwende methodieken toe te passen. Kunnen ook hier voorbeelden worden gegeven waarom deze evaluatieopzet zich beter leent voor vernieuwende methodieken dan een beleidsdoorlichting per begrotingsartikel?

Preventie

De leden van de CDA-fractie zijn blij dat het thema preventie onderdeel uitmaakt van deze pilot. Deze leden hebben wel enkele vragen aan de Staatssecretaris over de opzet. Bij veel van de preventie-onderdelen zijn de doelen geen discussiepunt. Wel is er discussie over de vraag op welk niveau geacteerd moet worden. Neem bijvoorbeeld de evaluatie Gezond, veilig en kansrijk opgroeien (3d), maar ook de evaluatie Sport en bewegen in de buurt (3c). Deze leden informeren of bij voornoemde evaluaties de afweging betrokken wordt of deze wellicht niet beter op lokaal of provinciaal niveau kunnen worden uitgevoerd. Worden ook lokale overheidsinitiatieven met dezelfde doelstelling betrokken bij de evaluatie?

Curatieve zorg

Voorts hebben de leden van de CDA-fractie vragen aan de Minister voor Medische Zorg over de evaluatie Zvw-pgb wijkverpleging (10). Het vernieuwende element is dat bij deze evaluatie de *stakeholders* worden betrokken. Budgethouders, wijkverpleegkundigen en zorgverzekeraars zullen gevraagd worden naar hun ervaringen. Op welke manier worden deze *stakeholders* bij het onderzoek betrokken? Worden ze slechts geïnterviewd? Deze leden informeren in hoeverre evaluaties en ervaringen met het gebruik van pgb's in andere domeinen zoals de Wlz en de Wmo worden benut bij deze evaluatie. Deze leden vragen tevens aan de Minister waarom bij deze evaluatie uitsluitend wordt ingegaan op de doeltreffendheid en niet ook op de doelmatigheid van het Zvw-pgb.

Langdurige zorg

De leden van de CDA-fractie zijn verheugd dat een evaluatie wordt gedaan op het gecombineerde zorggebruik van ouderen uit de verschillende domeinen, gericht op de vraag hoe deze aansluit op behoeften en doelmatige levering. Het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen is iets wat deze groep graag wil en de groep die in de komende jaren een beroep op het domein overstijgende zorg doet zal gaan groeien. Deze leden vragen de Minister van VWS hoe de Tweede Kamer wordt betrokken bij de opzet van de evaluatie Langer zelfstandig thuiswonende ouderen (14), die loopt tot en met 2022 en waarbij ook enkele *go/no go* momenten zijn voorzien. Op welke wijze wordt aandacht besteed aan de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het ouderenbeleid? Tenslotte vragen genoemde leden in hoeverre de effecten van de extra 2,1 miljard euro voor verpleeghuiszorg uit het regeerakkoord meegenomen worden in dit evaluatieprogramma.

De leden van de CDA-fractie hebben tevens vragen over de evaluatie Experimenten persoons-volgende zorg (15). Het gaat daarbij om concrete experimenten. Hoeveel middelen, zo willen de leden van de CDA-fractie weten, zijn bij de experimenten persoonsvolgende zorg betrokken? Op welke wijze wordt aandacht besteed aan de doelmatigheid en doeltreffendheid van deze experimenten?

VWS-breed

Ten slotte hebben de leden van de CDA-fractie vragen bij de evaluatie Subsidies (19). Hoe maakt de Minister van VWS de beleidsafweging om het subsidie-instrument in te zetten? Hoe worden de indicatoren om de effectiviteit van de subsidie tussentijds en achteraf te kunnen evalueren gekozen? Deze leden vragen of in de evaluatie ook aandacht besteed wordt aan de budgetflexibiliteit van subsidiebudgetten en de mate waarin Minister en Kamer nog kunnen (her)prioriteren bij de vaststelling van de rijksbegroting voor wat betreft de toekenning van subsidies. Genoemde

leden vragen of daarbij ook de doeltreffendheid en de doelmatigheid wordt betrokken van de subsidie naast andere instrumenten (fiscaliteit, regelgeving) die het kabinet ter beschikking staan om hetzelfde doel te bereiken.

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief en de bijlage Taakopdrachten van de bewindspersonen. Zij hebben een aantal vragen over de voorgenomen beleidsevaluaties. In het algemeen vragen deze leden in hoeverre de Kamer wordt betrokken bij het bepalen van de onderwerpen van de toekomstige taakopdrachten.

Preventie

De leden van de GroenLinks-fractie informeren wanneer zij de taakopdracht evaluatie Sport en Bewegen in de Buurt (3c) kunnen verwachten. Wat betreft de taakopdracht evaluatie Alles is Gezondheid (3a) geven voornoemde leden aan dat de beschreven methodiek nog onvoldoende helder is en dat deze niet goed en concreet aansluit bij de leervragen. Deze leden vragen de Staatssecretaris de methodiek beter te beschrijven. Voornoemde leden informeren hoe de onafhankelijkheid van het onderzoek is gewaarborgd, aangezien het private bureau *Sardes* gelijktijdig verantwoordelijk is voor zowel het programmabureau dat de maatschappelijke beweging ondersteunt als voor de evaluatie van de kennisdeling tussen de partners van de evaluatie Alles is Gezondheid. Keurt de slager in dit geval niet zijn eigen vlees? Deze leden merken tevens op dat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid niet zijn gedefinieerd in de taakopdracht, ondanks dat dit een van de belangrijke vernieuwingen in de pilot beleidsevaluatie is. Worden deze begrippen nog gedefinieerd en hoe worden ze gemeten? Tenslotte vragen deze leden aan de Staatssecretaris of de tussentijdse resultaten van het onderzoek gedeeld kunnen worden met de Kamer.

Met betrekking tot de evaluatie Aanpak overgewicht jeugd (3b) zijn de leden van de GroenLinks-fractie benieuwd hoe rekening wordt gehouden met andere factoren die overgewicht bij jongeren kunnen beïnvloeden dan het overheidsbeleid. Met betrekking tot de evaluatie Gezond, veilig en kansrijk opgroeien (3d) informeren voornoemde leden naar de status van de beleidsevaluatie, aangezien deze reeds is begonnen. Daarnaast zijn zij benieuwd welk extern bureau stap twee zal uitvoeren. Voorts vragen deze leden aan de Staatssecretaris hoe een ex ante evaluatie zich in het algemeen verhoudt tot een onderzoeksopzet. Wat is de meerwaarde van een ex ante evaluatie ten opzichte van een gedegen onderzoeksplan?

Curatieve zorg

De leden van de GroenLinks-fractie vragen aan de Minister voor Medische Zorg hoe doeltreffendheid en doelmatigheid in de taakopdracht over de evaluatie Geneesmiddelenvisie (9) zijn gedefinieerd. Deze leden willen graag van de Minister weten hoe de onderzoekers omgaan met de geheime informatie over de onderhandelingen over de geneesmiddelenprijs. Is deze informatie voor de Kamer beschikbaar? Deze leden informeren aan wie het onderzoek is uitbesteed en wat de status van het onderzoek nu is. Daarnaast vragen zij of de onafhankelijkheid voldoende is gewaarborgd.

In de brief over de taakopdrachten staat dat in deze pilot de internationale context wordt betrokken bij de beleidsevaluaties. Is overwogen de internationale context te betrekken bij deze evaluatie, opdat eventueel geleerd kan worden van situaties in andere landen?

Met betrekking tot de evaluatie Zvw-pgb wijkverpleging (10) vragen de leden van de GroenLinks-fractie hoe doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid in deze evaluatie zijn geformuleerd. Genoemde leden vragen voorts over de evaluatie Langer zelfstandig thuiswonende ouderen (14) hoe gemeten wordt of het beleid over langer zelfstandig thuiswonende ouderen doelmatig en doeltreffend is. Deze leden informeren bovendien of zij periodiek over deze meerjarige evaluatie op de hoogte kunnen worden gehouden. Daarnaast vragen zij de Minister of de Kamer een rol heeft bij de *go/no-go* beslismomenten. Tevens vragen deze leden of met ouderen die domein overstijgende zorg ontvangen alleen diepte-interviews worden gehouden of dat zij op meerdere manieren worden betrokken bij de evaluatie. Daarnaast willen zij graag weten hoeveel ouderen bij de evaluatie worden betrokken en hoe zij worden geselecteerd. Genoemde leden vragen de Minister bovendien wie zitting nemen in de stuurgroep van onafhankelijke deskundigen. Worden naast de ouderen ook zorgverleners en mantelzorgers betrokken bij de interviewronde?

Langdurige zorg

De leden van de GroenLinks-fractie vragen met betrekking tot de evaluatie Experimenten persoonsvolgende zorg (15) aan de Minister van VWS naar de stand van zaken van het onderzoek, aangezien het onderzoek reeds loopt. Voorts vragen deze leden hoe geleerd kan worden van knelpunten en hoe die kennis gebruikt kan worden in eventuele invoering van persoonsvolgende bekostiging.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief inzake de pilot beleidsevaluaties VWS en de bijlage Taakopdrachten. Deze leden hebben naar aanleiding daarvan nog onderstaande opmerkingen en vragen.

Brief inzake pilot beleidsevaluaties VWS

De leden van de SP-fractie vinden het van groot belang dat meer inzicht ontstaat in de kwaliteit en effectiviteit van het uitgevoerde beleid. Het is immers van belang dat aandacht en middelen juist worden besteed en ook op die plekken terecht komen waar dat het hardst nodig is. Dat nu gekozen wordt voor een thematische aanpak in plaats van evaluaties per artikel lijkt genoemde leden op zich een juiste keuze. Wel vragen deze leden aan de Minister van VWS of dit ook betekent dat bepaalde onderwerpen nu niet meer geëvalueerd worden en zo ja, welke onderwerpen/artikelen dit betreft. Wordt door deze nieuwe opzet belangrijke informatie gemist die er nu wel is?

Tegelijk benadrukken de leden van de SP-fractie dat niet alles wat (juist) belangrijk is in de zorg, ook (eenvoudig) meetbaar is. Hoeveel aandacht is bijvoorbeeld voor de oudere in het verpleeghuis? Welke scores op welke indicatoren, zo vragen deze leden aan de Minister, zijn nodig om te kunnen concluderen dat iemand waardig oud wordt? Kan uiteen worden gezet hoe gemeten wordt dat iemand met een psychische stoornis minder gestigmatiseerd wordt of hoe een concept als «liefdevolle zorg» wordt gemeten? Deze leden informeren hoe dit soort vragen terugkomen in de gekozen evaluaties. In de nieuwe vormgeving van de evaluaties lezen genoemde leden voor dit dilemma eigenlijk geen oplossing, of de Minister moet het houden van een aantal interviews in dit kader als een vernieuwende aanpak beoordelen? Deze leden ontvangen hierover graag een reactie van de Minister. Hoe wordt in deze thematische evaluaties van het

onderhavige beleid omgegaan met dergelijke moeilijk meetbare, maar zeer belangrijke aspecten van de zorg?

In de pilot Evaluatie Lerend evalueren (20) worden de eerste stappen gezet om tot meer inzichten te komen met betrekking tot de kwaliteit van beleid. Een actie hierbij is onder andere het meer SMART formuleren van beleidsdoelstellingen in de begroting van VWS en de beleidsagenda. Kan worden aangegeven welk deel van de doelen in begroting en beleidsagenda inmiddels meetbaar is geformuleerd? Aan welk percentage van de doelen moeten de leden van de SP-fractie hierbij denken? Deze leden informeren tevens welk percentage voor komende begrotingen gehanteerd wordt (bijvoorbeeld die van 2022). Wordt over alle (SMART-geformuleerde) doelstellingen in de komende begroting tussentijds de voortgang gerapporteerd? Deelt de Minister bovendien de mening dat sommige concepten, zoals hierboven genoemd «liefdevolle zorg», essentieel zijn, maar moeilijk te vangen in SMART-doelen?

In de stukken wordt aangegeven dat een aantal vernieuwende elementen is toegevoegd aan de thematische evaluaties. De leden van de SP-fractie vragen of de Minister per evaluatie onderwerp kunnen beschrijven in hoeverre de gehanteerde onderzoeksmethodieken vernieuwend zijn en hoe precies het ondersteuningsprogramma voor de betrokken beleidsmedewerkers en onderzoekers er uit ziet.

Hoe specifiek het doel, hoe eenvoudiger het lijkt om te concluderen of een doel is behaald. Aan de andere kant wordt in de zorg gesproken over veel brede onderwerpen met veel verschillende relevante indicatoren. Alle indicatoren meten is niet erg realistisch en ook niet wenselijk. Dit zou immers leiden tot nog meer registratie en administratie in de zorg. Het mag bekend geacht worden dat de leden van de SP-fractie van mening zijn, dat geld voor zorg naar de zorg moet en dat de *professionals* in de zorg hun tijd moeten kunnen besteden aan zorg verlenen in plaats van aan het registreren van al hun handelingen. Graag ontvangen deze leden van de Minister een toelichting op deze afweging. Hoe beoordeelt en maakt deze Minister deze afweging? In hoeverre zijn tussentijdse wijzigingen (het schrappen dan wel toevoegen van indicatoren) mogelijk? De leden van de SP-fractie stemmen in met de opmerking dat onafhankelijkheid van evaluaties van groot belang is. Onafhankelijke deskundigen betrekken in werkgroepen als voorzitter of in klankbordgroepen lijkt een zeer logische stap. De leden van de SP-fractie vragen of zij een overzicht kunnen krijgen van de leden van de verschillende werkgroepen en klankbordgroepen. Mocht het niet mogelijk zijn om namen te geven, kan dan aangegeven worden welke organisaties in de desbetreffende groepen zijn vertegenwoordigd? Hoe is de samenstelling van deze groepen precies tot stand gekomen? Deze leden vragen in hoeverre de onafhankelijke deskundigen een doorslaggevende stem hebben gehad in het vaststellen van de te meten indicatoren. Kan de Minister aangeven in hoeverre de gehele onderzoeken onafhankelijk plaatsvinden? Hoe groot is de rol van (ambtenaren van) het ministerie in het vaststellen van onderzoeksvragen en -methoden en in hoeverre worden de conclusies uit het onderzoek na afloop geaccepteerd zonder inmenging van ambtenaren van VWS, ook als de conclusies en/of resultaten negatief of erg kritisch zijn met betrekking tot het VWS-beleid?

Bijlage Taakopdrachten

Preventie

Gezondheid hangt samen met de verantwoordelijkheid van het Ministerie van VWS, zo wordt in de bijlage aangegeven, maar ook verschillende andere ministeries hebben hierin een betrokkenheid. Ook in het veld en in bijvoorbeeld gemeenten hebben veel verschillende partijen verantwoor-

delijkheden met betrekking tot gezondheid. Het is al met al een complex geheel om te meten en conclusies te trekken. Op pagina 9 staat:

«De verantwoordelijkheid voor een gezond gewicht en een gezonde leefstijl ligt primair bij burgers (ouders) en gemeenten. Deze evaluatie beperkt zich tot het beleid van VWS gericht op het bieden van een goede ondersteuningsstructuur (artikel 3 Wet Publieke Gezondheid) en bouwt voort op de bevinding uit het IBO Gezonde leefstijl.»¹

De leden van de SP-fractie nemen aan dat een dergelijk onderscheid in de beleidsevaluaties over verschillende onderwerpen wordt gemaakt. Kan de Staatssecretaris aangeven of een dergelijk onderscheid (altijd) goed te maken is? Genoemde leden informeren of het altijd één-op-één te concluderen is dat effecten op indicatoren gerealiseerd zijn door VWS-beleid en niet door beleid van gemeenten of andere partijen. Zo ja, hoe is dat mogelijk? Zo nee, hoe wordt hier in de evaluaties mee omgegaan?

Preventie is ontzettend belangrijk maar tegelijkertijd een lastig thema om te meten, onder andere omdat resultaten vaak pas op langere termijn zichtbaar worden. Deze leden vragen hoe in de evaluaties op het terrein van preventie een relatie gelegd wordt tussen de budgetten op de VWS-begroting en de daarmee bereikte doelen. Graag ontvangen de leden van de SP-fractie hier een uitgebreide toelichting op.

Evaluatie Alles is gezondheid (3a)

De SP-leden vragen of de Staatssecretaris kan aangeven op welke wijze binnen de evaluatie Alles is gezondheid (3a) de onafhankelijkheid van het onderzoek wordt geborgd. Tevens vragen genoemde leden de Staatssecretaris een verduidelijking te geven over de relatie tussen de leervragen van de evaluatie en de gekozen methodiek.

Evaluatie Aanpak overgewicht jeugd (3b)

Op pagina 9 en 10 wordt de methodiek omschreven bij de taakopdracht evaluatie Aanpak overgewicht jeugd (3b). De leden van de SP-fractie hebben enkele vragen over deze methodiek. Er worden vier typen gemeenten onderscheiden. Deze leden vragen de Staatssecretaris of kan toegelicht worden waarom de groep gemeenten die niet inzetten op overgewicht/obesitas bij kinderen en ook geen gebruik maken van programma's als niet relevant worden beschouwd in het onderzoek. Deze leden informeren of het niet ook interessant is om te weten wat de resultaten van dergelijke keuzes van een gemeente hebben op (het voorkomen van) overgewicht en obesitas van kinderen in die gemeenten. Voorts vragen de leden van de SP-fractie hoeveel en welke gemeenten in Nederland vallen onder de categorie: «gemeenten die niet inzetten op overgewicht/obesitas bij kinderen en ook geen gebruik maken van programma's». Kan de Staatssecretaris aangeven waarom deze gemeenten geen prioriteit geven aan overgewicht en obesitas bij kinderen?

Voorts vragen deze leden hoe de personen (de inwoners van de te onderzoeken gemeenten), die gevraagd worden naar effecten van het beleid van het ministerie, goed onderscheid kunnen maken tussen de verschillende initiatieven die op gemeentelijk niveau op het desbetreffende thema plaatsvinden. Er wordt nadrukkelijk aangegeven dat de verantwoordelijkheid met betrekking tot de aanpak van overgewicht bij jongeren op verschillende plekken ligt, maar hoe kunnen deze verschil-

¹ Kamerstuk 31 865, nr. 99, bijlage Taakopdracht bij de brief Pilot Lerend evalueren aan de Tweede Kamer, pag. 9.

lende factoren dan goed uit elkaar gehouden worden, zo vragen deze leden. Hoe weet een ouder of een gewichtsafname van zijn of haar kind veroorzaakt wordt door eigen handelen, aandacht voor het thema op school, interventies van de gemeente of bijvoorbeeld beleid vanuit het ministerie? Deze leden vragen of deze effecten überhaupt uit elkaar te houden zijn?

Curatieve zorg

Evaluatie Geneesmiddelenvisie (9)

De leden van de SP-fractie vinden het absoluut een gemiste kans dat met betrekking tot de evaluatie van de geneesmiddelenvisie gekozen is om geen vergelijking te maken tussen verschillende landen als het gaat om betaalbaarheid en toegankelijkheid van geneesmiddelen. Deze betaalbaarheid en toegankelijkheid voor iedereen is essentieel en de laatste tijd een groot onderwerp van zorg. Bovengenoemde leden zijn van mening dat als geleerd kan worden van ervaringen in andere landen, die kansen niet kunnen blijven liggen. Deze leden ontvangen graag een toelichting van de Minister voor Medische Zorg waarom ervoor is gekozen geen vergelijking met andere landen te maken en of het wellicht alsnog mogelijk is om dit onderdeel aan de evaluatie toe te voegen. Hoe wordt bij de evaluatie van de geneesmiddelen-visie vervolgens omgegaan met het feit dat gegevens over prijzen, prijsvorming en prijsafspraken niet (volledig) openbaar zijn? De leden van de SP-fractie vragen hoe bijvoorbeeld in dat licht de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid gericht op het maken van afspraken met de farmaceutische industrie kan worden vastgesteld. De Minister heeft de afgelopen tijd sterk ingezet op transparantie. Deze leden informeren hoe transparant straks de resultaten en conclusies van de onderzoeken worden als zoveel informatie niet openbaar is. Kan de Minister tenslotte een toelichting geven over hoe de onafhankelijkheid binnen deze evaluatie is geborgd en wat precies vernieuwend is aan de gekozen onderzoeksmethode.

Evaluatie Zvw-pgb wijkverpleging (10)

De leden van de SP-fractie vragen of de Minister kan aangeven waarom uitsluitend ingegaan wordt op de doeltreffendheid en niet ook op de doelmatigheid van het Zvw-pgb. Waarom wordt niet onderzocht of het flinke bedrag van 307 miljoen euro doelmatig wordt uitgegeven? Genoemde leden vragen vervolgens op welke manier budgethouders, wijkverpleegkundigen en zorgverzekeraars bij dit onderzoek worden betrokken. Is het al bekend welke partij het onderzoek uit zal voeren en hoe de begeleidingscommissie samengesteld wordt? Kan de Minister tenslotte toelichten hoe de onafhankelijkheid binnen deze evaluatie is geborgd, zo vragen deze leden.

Langdurige zorg

Evaluatie Langer zelfstandig thuiswonende ouderen (14)

De leden van de SP-fractie achten dit domein overstijgende onderzoek van groot belang en willen de voortgang dan ook goed kunnen volgen. Deze leden informeren daarom hoe de Tweede Kamer op de hoogte gehouden wordt van de voortgang. Kan de Minister van VWS aangeven hoe de Kamer betrokken wordt bij de verdere invulling en opzet van het meerjarige evaluatieprogramma Langer zelfstandig thuiswonende ouderen, waarbij ook enkele *go/no go*-momenten zijn voorzien. Deze leden vragen welke reeds beschikbare data gebruikt zullen worden voor het onderzoek, waar deze informatie vandaan komt en binnen welke

kaders de informatie is verzameld. Deze leden zijn van mening dat door de bezuinigingen in de zorg veel ouderen gedwongen zijn om langer thuis te blijven wonen, met alle gevolgen van dien. Deze leden vragen daarom of in het onderzoek tevens zaken als de effecten van het nieuwe beleid op het aantal eerste hulp bezoeken en de eenzaamheid onder ouderen worden meegenomen?

Evaluatie Experimenten persoonsvolgende zorg (15)

De experimenten persoonsvolgende zorg lopen al langere tijd en de leden van de SP-fractie vragen daarom aan de Minister waarom en hoe deze experimenten binnen de vernieuwde en thematische aanpak passen. Kan de Minister aangeven hoeveel middelen bij de experimenten persoonsvolgende zorg zijn betrokken en op welke wijze aandacht wordt besteed aan de doelmatigheid en doeltreffendheid. Een brede stuurgroep is bij de experimenten betrokken. Worden echter ook de personen bij de evaluatie betrokken om wie het gaat, degenen die via persoonsvolgende zorg zelf kunnen bepalen waar zij wonen, wie hen verzorgt en wanneer? Deze leden informeren tevens of wordt gevraagd naar de ervaringen van deze personen (breder dan via de belangenorganisaties). Dat zijn immers de meningen die hierbij het zwaarst moeten wegen, aldus deze leden.

VWS-breed en interdepartementaal

Evaluatie subsidies (19)

Het valt de leden van de SP-fractie op dat in het onderzoeksteam bij de evaluatie Subsidies (19) het Ministerie van VWS zwaar (over)vertegenwoordigd is. Genoemde leden vragen hoe de onafhankelijkheid van deze evaluatie gegarandeerd kan worden. Welke partijen zijn naast VWS en de voorzitter nog meer bij de evaluatie betrokken? Deze leden vragen of een enkele onafhankelijke voorzitter de onafhankelijkheid van het onderzoek kan garanderen. Deze leden informeren of de Minister vervolgens kan aangeven wie de onafhankelijke voorzitter van de werkgroep wordt.

Evaluatie Pilot Lerend evalueren (20)

De evaluatie Pilot lerend evalueren (20) is overkoepelend ten opzichte van de andere evaluaties. De leden van de SP-fractie hebben nog verschillende vragen over deze evaluatie. Zal in evaluaties die in het kader van de pilot de komende vijf jaar worden uitgevoerd tevens, net als bij beleidsdoorlichtingen, aandacht worden besteed aan doelmatigheid en doeltreffendheid? Hoe en wanneer wordt de Kamer betrokken bij de taakopdrachten van de overige twaalf voorziene evaluaties in het kader van de pilot? Genoemde leden vragen of de Kamer daar nog evaluatie-onderzoek aan kan toevoegen en/of de planning kan aanpassen. Tevens vragen deze leden aan de Minister hoe en op welke momenten de Kamer wordt betrokken bij de voortgang van de pilot. Kan de Minister voorbeelden geven van indicatoren die inzicht geven in de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleidsevaluaties en van indicatoren die inzicht geven in de opvolging van de aanbevelingen van beleidsevaluaties?

Wanneer ontvangt de Kamer de taakopdrachten van de evaluaties Sport en bewegen in de buurt (3c) en *Value based health care* (12) en wanneer ontvangt de Kamer de drie nog resterende beleidsdoorlichtingen die in 2016 en 2017 zijn gestart? Worden deze in 2018 te verschijnen beleidsdoorlichtingen nog meegenomen in de nulmeting?

Tenslotte constateren de leden van de SP-fractie dat verschillende onderzoeken inmiddels zijn gestart of op het punt staan aanbesteed te worden en/of te starten. Bovengenoemde leden vragen of voor alle onderzoeken in een helder overzicht aangegeven kan worden wie de

onderzoekende partij is en wie de onderzoekende partijen zijn en tevens welke budgetten voor de onderzoeken beschikbaar zijn gesteld.

II. Reactie van de bewindspersonen